

TWENTE ZONDER AFVAL

HANDLEIDING

1. INLEIDING

www.twentezonderafval.nl is een website voor groep 1 tot en met 8 over het gescheiden inzamelen van afval in Twente. Op deze website ontdekken de leerlingen hoe ze hun afval zoveel mogelijk gescheiden kunnen inzamelen en waarom dit belangrijk is.

Met de verschillende onderdelen van de site kun je zelf een of meerdere lessen samenstellen. In deze handleiding staat achtergrondinformatie en handvatten voor het gebruik van de site in je groep.

2. ACHTERGRONDINFORMATIE

2.1. OVER TWENTE MILIEU

Twente Milieu draagt bij aan een schoon, gezond en fris Twente. In samenwerking met de diverse gemeenten is Twente Milieu onder andere verantwoordelijk voor de afvalinzameling van huishoudens. Twente Milieu wil het voor huishoudens zo makkelijk mogelijk maken om het afval gescheiden in te zamelen. Het gescheiden inzamelen van afval is goed voor het milieu omdat:

- uit het gescheiden ingezamelde afval grondstoffen gehaald worden. Deze grondstoffen worden gebruikt om nieuwe producten van te maken. Er hoeven minder grondstoffen uit de natuur gehaald te worden.
- de hoeveelheid restafval minder wordt. Restafval wordt verbrand. Ondanks allerlei nieuwe technieken is dit verbranden schadelijk voor het milieu.

Twente Milieu zorgt daarom voor verschillende afvalcontainers voor de verschillende afvalstromen en/of voor (ondergrondse) inzamelcontainers in een woonwijk. Het verschilt per gemeente welke soorten afvalcontainers de huishoudens krijgen. Op www.twentemilieu.nl kun je zien hoe het in jouw gemeente is geregeld.

2.2. DOELGROEP

www.twentezonderafval.nl bevat onderdelen voor leerlingen uit groep 1 tot en met 8. Er zijn werkbladen op twee niveaus:

- Werkbladen voor groep 4, 5 en 6
- Werkbladen voor groep 7 en 8

Leerlingen uit groep 1 tot en met 3 kunnen terecht in de speciale speeltuin op de site.

2.3. DOELSTELLINGEN

De leerlingen:

- weten waarom gescheiden afval inzamelen bijdraagt aan een beter milieu (besparing grondstoffen en minder restafval)
- weten hoe ze zelf hun afval kunnen scheiden en waar en hoe ze het afval kunnen inleveren.
- passen de opgedane kennis toe en stimuleren hun omgeving om dit ook te doen.

Het materiaal sluit daarmee aan op de volgende kern-doelen van het domein *Oriëntatie op jezelf en de wereld*.

Mens en samenleving

- 35 De leerlingen leren zich redzaam te gedragen in sociaal opzicht, als verkeersdeelnemer en als consument.
- 37 De leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen.
- 39 De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu.

Natuur en techniek

- 44 De leerlingen leren bij producten uit hun eigen omgeving relaties te leggen tussen de werking, de vorm en het materiaalgebruik.

3. ONDERDELEN SITE

Alle onderdelen, behalve De speeltuin zijn bedoeld voor groep 4/8.

4. AAN DE SLAG MET TWENTE ZONDER AFVAL

4.1 FLEXIBELE OPZET

Met de verschillende onderdelen van de site kun je zelf een of meerdere lessen samenstellen. Je bepaalt zelf hoeveel tijd je aan dit onderwerp wilt besteden, welke onderwerpen je wilt behandelen, de volgorde en welke werkvormen je gebruikt. Hieronder staat een overzicht van de werkbladen voor groep 4 tot en met 8.

Je kunt www.twentezonderafval.nl zowel ter vervanging als ter aanvulling van een les uit je methode gebruiken.

Voor het zelfstandig uitvoeren van opdrachten hebben de leerlingen een beeldscherm met internetverbinding nodig.

4.2 LESOPZET

We beschrijven nu per lesonderdeel enkele suggesties. De suggesties voor groep 1-3 staan op pagina 4.

Introductie

- Bekijk gezamenlijk het beeldverhaal *Twente zonder afval*. Laat de leerlingen daarna individueel of in groepjes vragen bedenken over dit onderwerp.
- Maak een mindmap rondom het woord *afval* of *recyclen*.
- Vraag elke leerling een bepaalde afvalsoort van huis mee te nemen. Zorg dat er verschillende soorten afval verzameld worden. Laat ze daarna het afvalspel spelen. Zet vier afvalbakken voor verpakkingen, papier, glas

en oud papier in de klas en laat de leerlingen het afval in de juiste bak gooien. Bespreek daarna of alles in de juiste bakken terecht is gekomen.

- Open de site op het digibord. Kunnen de leerlingen op basis van de titel van de site bedenken waar de komende les(sen) over gaat/gaan? (groep 7/8).

Kern

De leerlingen gaan klassikaal, individueel of in kleine groepjes aan de slag met een of meerdere werkbladen. Je kunt de verschillende werkbladen ook over de groepjes verdelen. Zorg dat je de benodigde werkbladen hebt uitgeprint. De antwoorden op de werkbladen staan achter in deze handleiding.

Afsluiting

- Bespreek de opdrachten en blik terug. Wanneer de leerlingen niet allemaal dezelfde opdrachten hebben gedaan, presenteren de leerlingen de opgedane kennis en ervaringen aan elkaar.
- Zijn de beginvragen van de leerlingen beantwoord? Zo nee, wat zouden jullie nog kunnen doen om deze te beantwoorden?
- Kunnen de leerlingen nu de titel van de site verklaren? (Door gescheiden inzamelen blijft er bijna geen restafval over: Twente zonder afval!)

TITEL WERKBLAD	ONDERDELEN OP DE SITE	ONDERWERP	OPDRACHT
Wat hoort waar?	<ul style="list-style-type: none"> • Twente zonder afval • Wat hoort waar? • Afval bij mij in de buurt	<ul style="list-style-type: none"> • Verschillende afvalstromen • Afvalscheiding in de buurt	<ul style="list-style-type: none"> • Sleepspel • Begripsvragen over afval • Afvaldagboek • Waar staan de verschillende afvalbakken bij mij in de buurt? • Rekensommen (groep 7/8)
Dag van de vuilnisman	<ul style="list-style-type: none"> • Dag van de vuilnisman	<ul style="list-style-type: none"> • Beroep vuilnisman • Route vuilniswagen • Afvalstromen	<ul style="list-style-type: none"> • Woordspin • Route plannen • Begripsvragen • Vuilniswagen versieren • Gedicht schrijven (groep 7/8)
Afval dat geen afval meer is (groep 4/5/6) Afval is waardevol (groep 7/8)	<ul style="list-style-type: none"> • Twente zonder afval	<ul style="list-style-type: none"> • Afval scheiden • Zwerfafval	<ul style="list-style-type: none"> • Begripsvragen • Poster maken

4.3 LESSUGGESTIES VOOR GROEP 1 TOT EN MET 3

Kinderen uit groep 1 tot en met 3 kunnen zelfstandig of klassikaal de onderdelen uit de speeltuin op www.twentezonderafval.nl bekijken. Daarnaast kun je de volgende lessuggesties doen.

- Vraag elke leerling een bepaalde afvalsoort van huis mee te nemen. Zorg dat er verschillende soorten afval verzameld worden. Laat ze daarna het afvalspel spelen. Zet vier afvalbakken voor verpakkingen, papier, glas en oud papier in de klas en laat de leerlingen het afval in de juiste bak gooien. Bespreek daarna of alles in de juiste bakken terecht is gekomen.
- Knutselen met afval.
- Collage maken met afbeeldingen van producten van verschillende grondstoffen: papier, glas, blik, hout en plastic. Jongere leerlingen maken een collage met alle grondstoffen door elkaar, oudere leerlingen maken een collage rondom één grondstof.
- Dagelijks wegen hoeveel afval er in de prullenbak zit. Lukt het om steeds minder afval te maken met zijn allen?
- Zoek op internet nog meer liedjes over afval.
- Afvalbak versieren.
- Iconen maken voor op de afvalbak zodat iedereen meteen ziet welk afval in deze afvalbak mag.

5. ANTWOORDEN WERKBLADEN

GROEP 4/5/6

Werkblad Dag van de vuilnisman

- 1A. Bijvoorbeeld container, stank, stoer, sterk, werkkleding, handschoenen.
2. Zie voorbeeldoplossing hieronder.
- 2B. GFT is Groente-, Fruit- en Tuinafval.
- 2C. Containers voor glas, verpakkingen, textiel, papier.
4. Leuk: buiten werken, mensen blij maken, met je armen werken, vuilniswagen besturen.
Niet leuk: zwaar, je moet ook werken als het slecht weer is, vroeg op, stank.

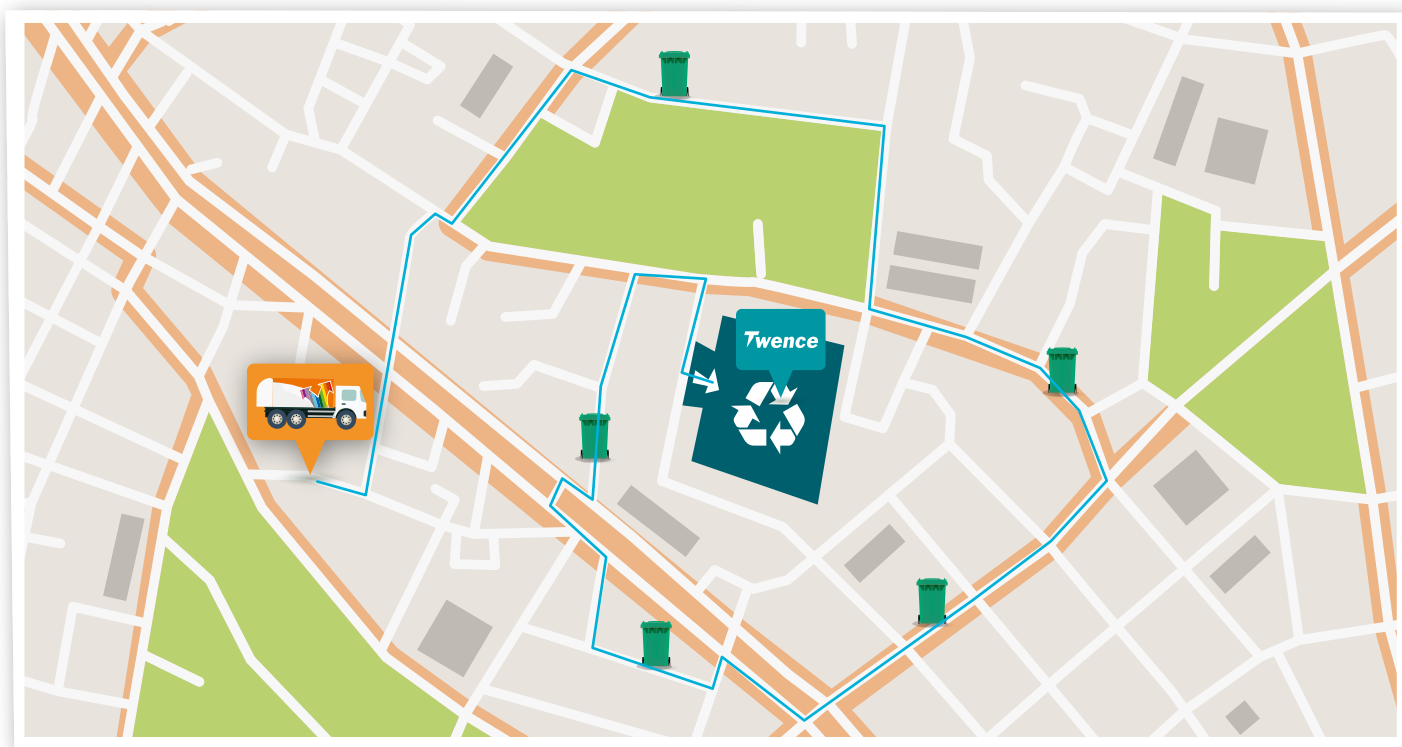
Werkblad Wat hoort waar?

- 1A. Als we het afval scheiden kunnen er weer nieuwe spullen van gemaakt worden.

- 1B. Een krant en een brief.
- 1C. Restafval is ons dagelijkse afval uit de keuken wat we echt niet meer kunnen gebruiken om er nieuwe producten van te maken.
- 1D. Verpakkingen

Werkblad Afval dat geen afval meer is ...

- 1A. Kleiner
- 1B. Recyclen
- 1C. Glas
- 2A. Afval op straat of in de natuur.
- 2B. Kauwgom - minimaal 20 jaar
Blikje - minimaal 50 jaar
Krant - 6 maanden
Bananenschil - 1 jaar

GROEP 7/8

Werkblad Dag van de vuilnisman

- 1A. Zie voorbeeldoplossing op de volgende pagina.
- 1B. Restafval is ons dagelijkse afval uit de keuken wat niet meer gerecycled of hergebruikt kan worden.
- 1C. glas, verpakkingen, textiel, papier

- 3A. Leuk: buiten werken, mensen blij maken, met je armen werken, vuilniswagen besturen.
Niet leuk: zwaar, je moet ook werken als het slecht weer is, vroeg op, stank.
- 3B. Sterk, vroeg op kunnen staan, goed kunnen samenwerken.

Werkblad Wat hoort waar?

- 1A. Groente-, Fruit- en Tuinafval
- 1B. Restafval is ons dagelijkse afval uit de keuken wat niet meer gerecycled of hergebruikt kan worden.
- 1C. Op www.twentemilieu.nl/nl/burgers/welk-afval-waar/ staan voorbeelden van de verschillende afvalstromen.
- 1D. Plastic, blik en drankenkartons.
- 2B. Zie de tabel hieronder.

Werkblad Afval is waardevol

- 1A. Door afval te scheiden kunnen er meer grondstoffen gerecycled worden. Er hoeven dus minder grondstoffen uit de natuur gehaald te worden. Ook blijft er minder restafval over dat verbrand moet worden. Dit is beter voor het milieu.
- 1B. Door afval te scheiden blijft er minder restafval over.

Hoe beter mensen hun afval scheiden, hoe minder afval er in Twente overblijft.

- 2A. Het afval is daar bewust of onbewust door mensen achter gelaten. Veel voorkomende redenen: haast, stoer doen, geen afvalbak in de buurt.
- 2B. Het afval zwerft op straat. De eigenaar is vaak niet meer te achterhalen.
- 2C. De natuur heeft veel tijd nodig om het afval te verwerken. Het duurt bijvoorbeeld minimaal 20 jaar voordat een stukje kauwgom volledig verteerd is. Voor blik is dit zelfs minimaal 50 jaar.
- 2D. Elkaar aanspreken, meer afvalbakken gebruiken voor verschillende soorten afval, zorgen voor minder verpakkingafval door slim in te kopen, beker en broodtrommel gebruiken in plaats van drinkpakjes en boterhamzakjes.

SOORT	PER DAG IN GRAM	PER WEEK IN GRAM	PER MAAND IN GRAM	PER JAAR IN GRAM
Verpakkingen	320	2240	9600	115200
Textiel en glas	145	1015	4350	52200
Oud papier	335	2345	10050	120600
GFT	500	3500	6000	72000
Totaal	1300	9100	30000	360000